

נח חלק ט"ו שיחה ה'

"עד אברהם" – ולא עד מיתת תרח, כי תרח שב בתשובה – "חרון אף של מקום בעולם", ש"אף" שלמעלה מחכמה לא נמשך בפנימיות, ולכן האריכו ימיהם. ואברהם הוא בחי' המשכה פנימית. עה"פ (יא, לב) "וימת תרח בחרן" מפרש רש"י: "בחרן: הנון הפוכה, לומר לך עד אברהם חרון אף של מקום בעולם".

והנה, רש"י מפרש "עד אברהם" ולא עד מיתת תרח – אף שלכאורה זהו פשט הכתוב – כי לשיטת רש"י תרח עשה תשובה, וא"כ צריך לומר שהחרון אף הוא מצד מצב כללות העולם ולכן מפרש "עד אברהם", שהנון הפוכה היא בכדי לחלק בין "וימת תרח לחרן" לפסוק שלאח"ז "ויאמר ה' אל אברהם" שאז נפסקה החרון אף. (ומדייק "עד אברהם" ולא עד מיתת תרח כי לפירש"י תרח מת הרבה זמן לאחר הצינוי לאברהם, וא"כ החרון אף נפסק לפני מיתת תרח).

והנה, הכתוב צריך לפרש שבדורות הראשונים הי' חרון אף של מקום בעולם, כי הדורות הראשונים האריכו לחיות, וא"כ קס"ד שמצד איזה מעלה שהי' להם גרמו נחת רוח לה'. והנה ע"פ יינה של תורה טעם אריכות חיי הדורות הראשונים הוא מפני שהיו ניזונים בחסדו של הקב"ה, שמצד החסד שלמעלה מהשתלשלות אין מעשי התחתונים נוגעים כל כך.

וזה מרומז בלשון רש"י "חרון אף", דהנה "חרון" הוא מלשון חרה כמו "ניחר גרוני". וענין "ניחר גרוני" הוא שחסר בהמשכת השכל למדות ע"י הגרון. אך "אף" הוא למעלה מהחכמה, כי ריח מגיע למעלה מהשתלשלות. וזהו שרש"י מדייק "חרון אף בעולם" כי אז היה ההמשכה מלמעלה מסדר השתלשלות. אך סדר זה היה רק עד אברהם, כי משהתחילה "שני אלפים תורה" וכל הענינים צריכים להימשך בפנימיות אזי באה ההשפעה ע"י שכל התורה.

וענין זה מרומז בצירוף הנון הפוכה, כי הנון הו"ע נון שערי בינה שלמעלה מהשתלשלות, ונון פשוטה מורה על המשכת האור בפנימיות, ועד למטה מטה.